

۱۰

هیچ معیاری هست که بشود بر اساس آن، سینمای ایران را جهانی شده دانست؟

غرفه‌ای در بازار مصرف‌کننده‌های فرهنگ

بوی ماه ثبت نام مدرسه!

۱۲

۱۱

حبیب اسماعیلی: فیلم خوب مردم را با سینما آشتی می‌دهد

فرهنگ

پنجشنبه ۶ خرداد ۱۴۰۰ :: شماره ۵۹۴۸

با بهترین مصحح
دیوان حافظ
آشنا شوید

امروز سالروز درگذشت
علامه محمد قزوینی است

امسال سالروز درگذشت حضرت عبدالعظیم حسنی (ع) - که گزارش درباره این شخصیت عظیم‌الشان تاریخ اسلام در همین صفحه خواهید خواند - مصادف شد با سالمرگ یکی از مدفونین در بارگاه او؛ شخصیتی که فرهنگ و ادبیات ما تا همیشه ایام به او مدیون خواهد بود. کسی که امروز در محن شاه‌عبدالعظیم در کنار ابوالفتح رازی آرمیده است و علامه محمد قزوینی نام دارد. در عظمت قزوینی همین بس که بعد از گذشت سال‌های دراز و ارائه تصحیح‌های متعدد به اهتمام اشخاص متنوع از دیوان حافظ شیراز، همچنان به اعتقاد اکثریت کارشناسان و ادیبان صاحب‌نظر، دیوان حافظ به تصحیح قزوینی و قاسم غنی بهترین نسخه دیوان خواهد است. به همین علت است که اگر همین الان سری به کتابخانه‌تان بزنید و دیوان حافظی را که در خانه دارید بررسی کنید، متوجه خواهید شد ناخودآگاه نسخه تصحیح غنی و قزوینی را در اختیار دارید، چراکه این تصحیح آن قدر مشهور و پرطرفدار شد که بعد از مدتی بیشتر ناشران تصمیم گرفتند نسخه‌ای که می‌خواهند از دیوان حافظ چاپ کنند، تصحیح قزوینی و غنی باشد. ایرج افشار از دلدادگان محمد قزوینی بود و در راستای شناساندن او کارهای بسیاری کرد و مقالات متعدد نوشت. یکی از این نمونه‌ها انتشار کتاب «یادداشت‌های قزوینی» است که یادداشت‌های ایشان را در خلال پژوهش‌هایش شامل می‌شود و بسیار ارزشمند است. علاوه بر این، کتاب «مسائل پارسیه» شامل یادداشت‌های علامه از دوره دوم اقامتش در پاریس نیز با همت افشار منتشر شد. افشار در یکی از مهم‌ترین آثارش، «نادره‌کاران درمورد قزوینی چنین می‌نویسد»: «قزوینی مرد درست و پاک و بی‌غل و غشی بود. برای کار ناکرده‌مزد پذیرفتن را گناه می‌دانست. بعضی نکته‌ها در باب زندگانی خصوصی و روحیات و اخلاق انسانی او به دست می‌آید که بزرگی و بزرگواری او را نیک نمایان می‌کند. از جمله چند ورق هست که در آن‌ها سیاه عواید خود که اغلب همان «حقوق ماهانه» است به ترتیب نوشته و توضیحاتی تمام در باب هریک داده است: ۷ فروردین ۱۳۲۳- امشب ۴۰۰۰ تومانی را که اسفند گذشته از طرف وزارت دربار برای من فرستاده بودند به آقای علاء که امشب در منزل ایشان مهمان بودم شخصا و حضورا و یداً به ید پس دادم، یعنی چکی از خودم به همان مبلغ ۴۰۰۰ تومان به ایشان دادم. چون هرچه فکر کردم این چندروزه دیدم از عهده آن کار برنمی‌آیم.»

چرا با وجود وجود دراماتیک زندگی و زمانه حضرت عبدالعظیم حسنی (ع) ادبیات و هنر ایران به ایشان کم توجه بوده است؟

بر شهرری درود که شد نینوای تو

ادبیات به حضرت عبدالعظیم پرداخته‌اند اما عجیب است که تنها یک بار، نویسندگان ما، داستان زندگی ایشان را به در قالب ادبیات داستانی نگاشته‌اند؛ «مروارید ری» را می‌گوییم که ابراهیم حسن بیگی سال ۱۳۷۷ آن را بر اساس زندگی حضرت عبدالعظیم منتشر کرده است. از انتشار این کتاب هم مثل فیلم مسافری بیش از دو دهه گذشته است.

شعر: شعرهای پراکنده‌ای به مناسبت‌های وفات و ولادت حضرت عبدالعظیم نوشته و منتشر شده، اما هیچ‌گاه هیچ ناشر و شاعری همت نکرده که این‌ها را در قالب کتابی مدون کند.

ادبیات نمایشی

نمایش رادیویی: تک و توک اشاراتی در برخی نمایشنامه‌ها به زندگی و زمانه حضرت عبدالعظیم (ع) امیررضا رثوف بوده است. این نمایشنامه به داستانی

در اهمیت نقش حضرت عبدالعظیم حسنی (ع) در ایران، بارها و بارها نوشته شده است؛ خود مادر گروه فرهنگ روزنامه جام جم بارها به ایشان پرداخته‌ایم؛ یک بار از برکات حضور ایشان در شهرری نوشتیم، این که این حضور شریف، به لحاظ علمی و فرهنگی، چه اعتباری به این شهر داده است. بار دیگر، به بزرگانی که در این شهر و در حرم ایشان به خاک سپرده شده و به وزن فرهنگی شهر افزوده‌اند پرداختیم. یک بار هم همه وقایع تاریخی را که در حرم ایشان رخ داده بررسی کردیم. این‌ها همه برآیند حضور موثر ایشان در جنوب پایتخت بوده است. اما غریب و عجیب این‌که، ادبیات و هنر ایران، قدر دان این حضور و تصویرگر عظمت آن نبوده است. لازم است به عالم سینما، ادبیات، تئاتر و هنرهای تجسمی سرک بکشید تا دست‌خالی بازگردید. حتی اگر جست‌وجویان را از سرگ کشیدن فراتر ببرید و وقت بسیاری هم سپری کنید، باز در نتیجه تغییری رخ نخواهد داد. در همه این حوزه‌ها فعالیت‌های جسته‌وگریخته‌ای برای شناساندن ابعاد مختلف شخصیتی ایشان انجام شده اما گرچه که کیفیت این آثار در حد نسبتاً مطلوبی قرار دارد ولی به لحاظ کمیت، واقعا دچار خلأ بزرگی هستیم. امروز، سالروز وفات ایشان در شهرری است. نتیجه مرور ما را از نظر می‌گذرانید.

و چراغ تهرانی‌ها و اساسا همه مردم ایران است، اثر قابل توجهی در قد و قواره مسافری تولید کند. از فیلم سینمایی مسافری بعد از نسخه‌ای سریالی نیز به دست آمد و در پنج قسمت از تلویزیون پخش شد.

ادبیات

داستان: کتاب‌های متعددی در حوزه‌های غیر از

دو صفحه آغازین را همان‌جا نوشتم و برگشتم خانه تماشا کردم. کتاب چندان مطلوب چاپ نشد. با تصویرهایی سیاه‌وسفید و صفحه‌آرایی نه‌چندان جالب. بعدها در دهه ۹۰ به صفحه‌آرایی بهتر منتشر شد که باز هم چنگی به دل نمی‌زد. خوب هم توزیع نشد. یک بار از کتاب‌فروشی‌های اطراف حرم حضرت عبدالعظیم پرسیدم آیا کتاب را دارند؟ هیچ‌یک نداشتند.

در نگاه به زندگی ائمه اطهار (ع)، می‌بینیم زندگانی برخی پرفراز و فرود و زندگانی برخی دیگر با افت و خیز و ماجراهای کمتری همراه است. طبعاً کار نویسندگان برای نوشتن درباره دسته اول راحت‌تر است.

از این‌روست که فی‌المثل به زندگانی امام حسین (ع) و حضرت ابوالفضل (ع) بیشتر پرداخته شده است.

زندگانی حضرت عبدالعظیم (ع) برای اولین بار برای شما تعریف می‌کنم: خواستم داستان زندگی ایشان را بنویسم. نمی‌شد. شروع نمی‌شد درحالی‌که شروع داستان برایم خیلی مهم بود. یک روز روزه گرفتم و رفته به حرم‌شان. گفتم می‌خواهم درباره شما داستانی بنویسم. کم‌کم کن. دوست داری من این داستان را بنویسم. کم‌کم کن.

۱۰ دقیقه همین‌جا می‌نشینم، اگر آغاز داستان به ذهنم رسید، می‌فهمم اجازه داده‌ای و می‌نویسم در غیر این صورت برمی‌گردم. نه این‌که قهر کنم، نه! چند لحظه بعد جمله‌ای آمد: «و این‌که مدینه در پس بود و سامرا در پیش.» شروع کردم به نوشتن.

در همه حوزه‌های فرهنگ و هنر سهل‌انگاری کرده‌ایم. مگر درباره دفاع مقدس می‌توانیم ادعا کنیم حجت‌اتمام کرده‌ایم؟ درست است که به لحاظ کمی، بارها به حماسه دفاع پرداخته‌ایم اما کیفیت پرداخت‌ها مطلقاً متناسب با غنای دراماتیک خود آن هشت سال نیست.

من همیشه به این فکر می‌کنم که مگر ما متدین باورمند به ارزش‌هایمان نیستیم؟ پس چرا نگران ارزش‌ها نیستیم. اواخر سال‌های دهه ۶۰ یا اوایل دهه ۷۰ بود که روزی حجت‌الاسلام قرائتی به حوزه هنری آمد و برای ما سخنرانی کرد. رو به من کرد و پرسید مگر شما نماز نمی‌خوانید؟ پس چرا داستانی یا شعری درباره نماز ننوشته‌اید؟ من خیلی تحت تأثیر قرار گرفتم و کتابی نوشتم به اسم «پس از نماز». کتاب به اسم مستعار مصطفی محمدی منتشر و پرفروش شد. بعدها هم در تلویزیون فیلمی بر اساس آن ساخته شد. گمان می‌کنم این‌که ما به این مقولات فکر می‌کنیم اما درباره‌شان تولید نمی‌کنیم، از سر سهل‌انگاری است. بدمان نمی‌آید کار کنیم، اما مقولات دینی را در روزمرگی‌های مان فراموش کرده‌ایم.

۲ فیلم متفاوت در مسیر تولید

این روزها و در شرایط کرونا دو فیلم متفاوت در حال فیلمبرداری است که احتمالا در صورت اکران در ایام پسا کرونا بی و از بین رفتن بیماری، می‌توانند مخاطبان زیادی را به سینما بکشانند. دو فیلم که اولی به واسطه نقش‌آفرینی متفاوت حسین مهری کنجکاوی برانگیز است و دومی به دلیل کارگردانی منیر قیدی.

نقش‌آفرینی متفاوت حسین مهری در «مزون کار»

فیلم کوتاه «مزون کار» به کارگردانی سجاد قراگزلو و تهیه‌کنندگی منوچهر هادی هم‌اکنون در مراحل پایانی مونتاژ و صداگذاری قرار دارد و به‌زودی آماده نمایش خواهد شد. در این فیلم حسین مهری، بازیگر شناخته شده سینما و تلویزیون با گرمی و ظاهری کاملاً متفاوت به ایفای نقش پرداخته که برای اولین بار تصاویری از وی منتشر شده است. حسین مهری که حضور در فیلم‌های سینمایی زنبور کارگر، ماجرای نیمروز: رد خون، زرد و سریال‌های زیر هشت، همه چیز آنجاست، نابرده رنج، تا ثریا و... را در کارنامه خود دارد در مزون کار

حسین مهری در «مزون کار»

برای اولین بار با چهره و لباس زنانه مقابل دوربین رفته است. سازندگان مزون کار، قصد دارند این فیلم را برای حضور در جشنواره‌های معتبر داخلی و خارجی آماده نمایش کنند. احسان کریمی، شیمیا افسری، میثرا افضلی، مرجان رشیدی، بهروز حسینی، فرامرز فرمانی و عاطفه تیموری دیگر بازیگران این فیلم کوتاه هستند.

«دسته دختران» در پس تولید

فیلم سینمایی «دسته دختران» که به کارگردانی منیر قیدی با نگاهی آزاد و بر اساس روایت‌های واقعی از مقاومت ۳۴ روزه خرمشهر در دفاع مقدس ساخته شده، وارد مرحله پس‌تولید شد. فیلم سینمایی دسته دختران به کارگردانی منیر قیدی و تهیه‌کنندگی محمدرضا منصوری که با نگاهی آزاد و بر اساس روایت‌های واقعی از مقاومت ۳۴ روزه خرمشهر در دفاع مقدس ساخته شده، وارد مرحله پس‌تولید شده است. دسته دختران، تصویری از مقاومت و ایثار زنان در روزهای پرتلاطم ابتدای جنگ است. فیلمبرداری این فیلم در شهرهای خرمشهر، آبادان، اهواز و تهران انجام شده و برای نخستین بار در جشنواره فجر امسال نمایش داده می‌شود. نیکی کریمی، پانته‌آ پناهی‌ها، فرشته حسینی، هدی رین‌العابدین، صدف عسگری، حسین سلیمانی، یاسین مسعودی و مهدی حسینی‌نیا، بازیگران این فیلم سینمایی هستند. دسته دختران، محصول بنیاد سینمایی فارابی است. برخی از عوامل تولید این فیلم سینمایی عبارتند از کارگردان، منیر قیدی، تهیه‌کننده، محمدرضا منصوری، فیلمنامه، منیر قیدی، میلاد اکبرنژاد، ابراهیم امینی، بازنویسی فیلمنامه، ساناژ بیان، مدیر فیلمبرداری، سامان لطیفیان، تدوین، حمید نجفی‌راد، موسیقی: ستار اورکی و ...